

Nr 196.

Av herr Nilson i Spånstad, om viss ändring i § 7 riksdagsordningen.

Om en ledamot av första kammaren avgått före åttaårsperiodens slut och annan valkrets är berättigad till den lediga platsen skall enligt riksdagsordningen § 7 mom. 4 ny ledamot av kammaren utses i den sistnämnda kretsen på sätt som i vallagen stadgas. Om platsen är tillsatt för tid efter det löpande året skall besättandet ske allenast för tiden till årets slut.

Tillämpningen av denna bestämmelse kan emellertid ge upphov till orättvisor i fråga om fördelningen av platserna i första kammaren mellan de olika partierna. Den plats, som innehafts av ledamot av kammaren, vilken avgått före valperiodens slut, kan komma att övergå till en representant för ett annat parti. Ett sådant fall inträffade förra året. En ledamot av första kammaren för Gävleborgs läns och Gävle stads valkrets, vilken ledamot representerade bondeförbundet, avled innan valperioden gått till ända. Enligt gällande bestämmelser för fördelningen av mandatet mellan de olika valkretsarna var Göteborgs stads valkrets berättigad att erhålla det ledigblivna mandatet. Till innehavare av detta utsågs en person, som tillhörde det kommunistiska partiet.

En sådan överflyttning av ledigblivna mandat under pågående valperiod innebär uppenbarligen en orättvisa mot det parti, som förlorar sitt mandat. När valet ursprungligen förrättades, var det förlorande partiet enligt det porportionella valsysteemets regler berättigat att erhålla mandatet i fråga. Det bör alltså äga moralisk rätt att behålla mandatet till dess att valperioden utlöper eller kammaren eventuellt upplöses för nya val. Om mandatet på grund av förskjutningen av folkmängden de olika valkretsarna emellan skall övergå till annan valkrets, bör detta icke få ske, innan valperioden utgår för den valkrets, som skall avstå mandatet.

Med anledning av vad som sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagens konstitutionsutskott måtte framlägga förslag för riksdagen till sådan ändring av RO § 7 och lagen om val till riksdagen § 26, att överflyttning av plats i första kammaren från en valkrets till en annan må äga rum endast vid utgången av valperioden för den valkrets, som avstår plats till en annan.

Stockholm den 23 januari 1945.

Hj. R. Nilson
i Spånstad.